

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут філології

кафедра германської філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
(ПБ)
« 09 » _____ 20 20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретична граматики (німецька мова)

для студентів

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми 035.04.02 Мова і література (німецька)
спеціалізації 035.05 035.04 Германські мови і літератури
(переклад включно)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 0601/20
Григорук
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » 20 20 р.

Київ – 2020

Розробники:

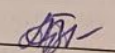
Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології

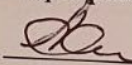
Протокол від 31.08 2020 р. № 1

Завідувач кафедри (Анна ГАЙДАШ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми (керівником проектної групи) 035.04.02 Мова і література (німецька) (назва освітньої програми)

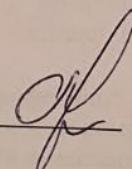
07.09.2021 р.

Гарант освітньої професійної програми

(керівник проектної групи) (Лілія САЖКО)

Робочу програму перевірено

09.09.2021 р.

Заступник директора (Людмила ЗАЯЦЬ)

Пролонговано

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	фахова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	німецька	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	4	
Семестр	7	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	26	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Надати освіту в галузі германської філології (німецька мова і література) із здатністю вільно здійснювати іншомовну комунікацію, широким доступом до працевлаштування, підготувати студентів для подальшого навчання; сформувати комунікативну, лінгвістичну і соціокультурну компетентності студентів – майбутніх вчителів німецької мови з урахуванням їхніх майбутніх професійних потреб.

Мета курсу полягає у тому, щоб сформувати систему знань студентів з теоретичної граматики німецької мови та ознайомити їх з ключовими поняттями, термінами.

Курс передбачає розвивати у студентів фахові та іншомовні комунікативні компетентності спеціальності, а саме:

- професійну філологічну компетентність (розвиток мовних знань, лінгво-комунікативних умінь; розширена і глибока інформаційна обізнаність лінгвістичної проблематики; здатність описати широке коло об'єктів та процесів, ця здатність повинна ґрунтуватися на глибокому знанні та розумінні широкого кола філологічних теорій та тем; здатність аналізувати філологічні явища з точки зору

фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів);

- мовну компетентність (лексична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, фонетичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, стилістичної характеристики, системи форм слова, словотворчої структури і можливості сполучення, функції в реченні, способів словотвору, лексичної полісемії, лексичної антонімії, лексико-семантичного поля, особливостей фразеології тощо. До граматичної компетентності відносимо: розвиток у студентів граматичних навичок, систематизація та поглиблення знань з нормативної граматики з елементами їх теоретичного осмислення, викладання та практичного застосування);
- мовленнєву компетентність (знання тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції; уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; уміння створювати текст певного типу (лист читача, офіційний лист, рецензія, коментар) обсягом 150-200 слів; володіння різними видами мовленнєвої діяльності в ситуаціях міжкультурного спілкування.

Завдання курсу:

Завдання курсу:

- забезпечити засвоєння студентами системи знань з теоретичної граматики німецької мови;
- забезпечити володіння студентами термінологією, ключовими поняттями теоретичної граматики німецької мови;
- ознайомити студентів із основними напрямками розвитку сучасної німецької граматики;
- сформувати готовність до подальшої самостійної роботи з опанування теоретичної граматики німецької мови.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: сутність та зміст граматичних категорій німецької мови, їх типологію, класифікацію, сфери вживання;

вміти: вільно орієнтуватися у термінології з курсу; швидко наводити приклади; осмислено здійснювати переклад запропонованих термінів, тез; відмінювати граматичні категорії.

На кінець проходження курсу передбачено такі результати навчання, а саме:

Знання:

- новітніх лінгвістичних та літературознавчих теорій та їх інтерпретацій;
- основних лексичних, фразеологічних, фонетичних, словотворних, морфологічних та синтаксичних норм сучасної німецької мови;
- розуміння зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.

Уміння:

- навчатися протягом життя, удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень;
- досягати морального удосконалення власної особистості;
- перенести мовні знання та мовленнєві вміння у перекладацьку й педагогічну практику;

Навички:

- оволодіння знанням основних розділів сучасної німецької літературної мови з дотриманням стилістичних, лексичних, орфоепічних та граматичних норм;
- вільного володіння іноземною мовою для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування;
- володіння педагогічною технікою, прийомами професійно-педагогічного самовдосконалення, культурою педагогічного спілкування.

Автономне володіння іноземною мовою (аналіз):

- здатність вибудовувати прогностичні сценарії і моделі розвитку комунікативних і соціокультурних ситуацій; знання теорії і володіння практичними навичками проектування, конструювання, моделювання освітнього процесу;

Автономне володіння іноземною мовою (синтез):

- здатність складати різні види планів для організації процесу навчання іноземною мовою;
- здатність конструювати особистий освітній продукт.

Оцінка:

- здатність до критичної рефлексії на процес оволодіння мовою;
- здатність робити самооцінку та оцінку результату / продукту діяльності і способам його досягнення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	МК	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретична граматики як наука							
Тема 1. Предмет теоретичної граматики. Основні поняття теоретичної граматики. Граматичні категорії. Теорії про частини мови. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	10	2		4			4
Тема 2. Дієслово та його класифікації. Граматичні категорії дієслів. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	10	2		4	2		2

Тема 3. Часові форми дієслів. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	8	2		4			2
Тема 4. Граматичні категорії іменника. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	8	2		4			2
Тема 5. Граматичні категорії іменника. <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	8	2		2	2		2
Разом	44	10		18	4		12
Змістовий модуль 2. Морфологія та синтаксис німецької мови у теоретичному аспекті							
Тема 6. Характеристика прикметника як частини мови <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	10	2		4	2		2
Тема 7. Прислівник, займенник, числівник у парадигмі теоретичної граматики <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	8	2		4			2
Тема 8. Прийменник, заперечення, сполучник, артикль, вигук у парадигмі теоретичної граматики <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	12	2		4	2		4
Тема 9. Синтаксична система сучасної німецької мови у теоретичному аспекті <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	10	2		4			4

Тема 10. Практична інтерпретація синтаксичних конструкцій різних типів у німецькій мові <i>с/р Укладання термінологічного глосарію до теми</i> <i>Підготовка до практичних занять</i>	6	2		2			2
Разом	46	10		18	4		14
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	20		36	8		26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І.

Граматика та її предмет. Морфологія та синтаксис. Граматичне значення, форма та категорія.

Основні поняття теми: граматика, граматична категорія, морфологія, синтаксис, артикль, означений артикль, неозначений артикль, нульовий артикль.

Два основних значення терміну "граматика": онтологічне та гносеологічне. Трактуювання поняття "граматика" як теорії; місце граматики, як вчення про граматичну будову мови, в загальній теорії мови. Місце граматики, як науки, в системі лінгвістичної підготовки майбутнього вчителя: опора на інші теоретичні курси та на курс практичної граматики. Співвідношення поняття "граматична будова мови" з поняттям "рівень мови", співвідношення морфології та синтаксису. Співвідношення граматики як будови мови з іншими сторонами та аспектами мовної системи; взаємозв'язок та взаємодія граматики і лексики, синхронна та діахронна граMATика. Основні короткі відомості з історії розвитку наукової граматики німецької мови. Сучасні напрямки у вітчизняній та зарубіжній граматичній теорії: функціональна граMATика; граMATика, орієнтована на зміст; структурна граMATика; комунікативна граMATика; граMATика тексту. Основні поняття та загальні питання граматичної теорії. Граматичне значення: його характер та його відмінність від лексичного значення. Граматична форма, синтетичні та аналітичні форми. Граматична категорія, її характеристика; морфологічні та синтаксичні категорії. Опозиція як спосіб буття граматичної категорії; бінарні та багаточленні опозиції. Транспозиція як нейтралізація опозицій; роль внутрішнього та зовнішнього контексту. Парадигма як засіб організації граматичної категорії; мікропарадигма та макропарадигма; поняття дефектності парадигми, причини дефектності парадигми. Поняття моделі і оригіналу; зв'язок граматичної моделі з лексикою. Граматична багатозначність, синонімія, омонімія. Проблема варіативності в граматиці. Загальні відомості з методики граматичного аналізу: трансформаційний, дистрибутивний, компонентний аналіз.

Граматичні форми слів. Морфологічний склад слів. Частини мови.

Основні поняття теми: частина мови, граматична форма, повнозначні частини мови, службові частини мови.

Предмет морфології: морфологія як вчення про граматичний аспект слова, будова форм слова, словоформи, граматичні класи слів (частини мови), їх граматичні категорії і парадигми. Морфологія як техніка синтаксису. Морфеміка як вчення про компоненти форми слова, які мають граматичне значення. Поняття морфеми, види морфем (лексична, словотворча, граматична); морф і аморф; морфологічний "нуль", пустий морф; морфологічна будова форми слова в німецькій мові. Загальні питання: поняття частини мови, її дефініція; ознаки частини мови; ознаки автосемантичних і синсемантичних слів; принципи формування граматичних класів слів (семантичний, морфологічний, синтаксичний, позиційний, комплексний). Дискусійні питання теорії класів слів; причини розбіжностей між різними класифікаціями. Класифікація частин мови в різних сучасних граматиках німецької мови. Принцип поля в організації граматичних класів слів: ознаки центральних та периферійних слів. Взаємоперехід елементів класів слів як прояв синхронічної динаміки. Роль субстантивації в німецькій мові. Граматична омонімія частин мови.

Дієслово. Граматичні категорії дієслів. Вербальна категорія часу дієслів. Категорія модальності та категорія *genera verbi*.

Основні поняття теми: дієслово, стандартне дієслово, нестандартне дієслово, модальність, презенс, перфект, імперфект, плюсквамперфект, фут урум, активний стан дієслова, пасивний стан дієслова, статив, поле пасивності.

Загальна характеристика дієслова як граматичного класу слів: місце в системі класів слів, функції в реченні. Принципи класифікації дієслів. Морфологічна класифікація: стандартні (слабкі) і нестандартні (всі інші); співвідношення стандартних і нестандартних дієслів; різні принципи субкласифікації сильних дієслів сучасної німецької мови. Семантично-функціональна класифікація: дієслова із значенням діяльності, процесу, стану та їх субкласифікація; дієслова повнозначні, допоміжні, функціональні, копулятивні, модальні дієслова. Синтаксична класифікація дієслів: суб'єктні та об'єктні, транзитивні й інтранзитивні; нові синтаксичні класифікації, пов'язані з теорією валентності. Класифікація дієслів за характером дії; відсутність граматичної категорії виду в німецькій мові; поняття аспекту дієслова. Категорія репрезентації: особові й неособові форми дієслова; місце неособових форм у системі класів слів. Неособові (іменні) форми дієслова: інфінітив, його види, дієслівні та іменні ознаки, функції, субстантивація інфінітива; дієприкметники (партицип I; партицип II), дієслівні й іменні особливості, функції, лексичні обмеження дієприкметників у ролі означень, ад'єктивація та субстантивація дієприкметників. Категорія часу. Значення категорії часу, її співвідношення з понятійною категорією часу; абсолютне й відносне значення часу. Форми вираження часових значень. Опозиції в системі часових форм. Транспозиції часових форм; контекстуальні та системні синоніми форм часу; багатозначність форм; функції часових форм. Граматична категорія стану. Сучасні інтерпретації категорії стану.

Значення та форми категорії: актив, пасив з дієсловом werden, статив (дієслово sein та партицип II), рефлексив. Значення категорії стану як синтаксичної конверсії трансформації. Тричленний, двочленний пасив, безсуб'єктна форма. Співвідношення агенсу і пацієнсу та синтаксичних суб'єкта та об'єкта. Лексична база категорії стану: дефектність парадигми та її причини. Тлумачення проблеми стативу. Поле пасивності. Граматичні категорії особи та числа: їх значення і форми; структура категорії особи та числа; склад парадигм. Лексична обмеженість категорії особи, її причини; дефектність парадигм та багатозначність дієслова. Взаємозв'язок та взаємодія граматичних категорій дієслова. Граматична категорія способу, її місце в полі модальності. Опозитивна структура категорії способу, значення форм способу. Транспозиція членів опозитивного відношення; випадки нейтралізації опозиції. Характеристика трьох членів категорії способу: індикатив, кон'юнктив I (презентні форми) і кон'юнктив II (претеритальні форми), їх значення та сфери вживання; імператив, його парадигма, функціонування, конкурентні форми, лексичні обмеження імперативу.

Іменник. Артикль. Їх граматичні категорії.

Основні поняття теми: іменник, відмінок, число, артикль, субстантивіація.

Загальна характеристика іменника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі частин мови, функції в реченні. Класифікація іменників за субкатегоріальними значеннями та її граматична характеристика. Морфологічне й синтаксичне значення субкласів іменників. Категорії іменника. Суто граматичні категорії відмінювання іменника: категорія числа та категорія відмінку. Число: сутність; значення; форми вираження; опозиція та можливості транспозиції її протичленів; лексична база категорії числа, причини лексичних обмежень; вмотивовані та невмотивовані обмеження. Категорія відмінку: її значення та структура; синонімія відмінків; синтаксичне значення та функції відмінків; проблема типів відмінювання іменників. Зв'язок категорії числа й відмінку. Класифікаційна ознака іменника - категорія граматичного роду: її структура, формальні показники, граматичне значення; семантична вмотивованість (невмотивованість) граматичного роду; значення роду для відмінювання іменників; стилістичне використання граматичного роду. Категорія означеності /неозначеності: значення категорії та артикль як засіб вираження категорії означеності/неозначеності; інші засоби вираження означеності /неозначеності. Слова з функціями артикля. Індивідуалізує та генералізує значення іменника.

Прикметник. Семантично-структурні класи та категорії прикметників.

Основні поняття теми: прикметник, відмінок, ступінь порівняння прикметника.

Загальна характеристика прикметника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі класів слів, функції в реченні. Семантико-структурні класи прикметника (якісні та відносні) і їх субкласи. Синтаксична класифікація прикметника. Проблема короткої та повної форми.

Граматичні категорії прикметника. Категорія ступенів порівняння як спеціальна граматична категорія прикметника; її семантика і структура; лексична база; способи

утворення порівняльного та вищого ступеню; абсолютне та відносне вживання про протичленів опозиції категорії ступенів порівняння; їх транспозиція. Категорії числа і відмінку прикметників у порівнянні з граматичними категоріями іменника; функції закінчень; рід прикметників; типи відмінювання прикметників. Загальна характеристика прикметника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі класів слів, функції в реченні. Семантико-структурні класи прикметника (якісні та відносні) і їх субкласи. Синтаксична класифікація прикметника. Проблема короткої та повної форми. Граматичні категорії прикметника. Категорія ступенів порівняння як спеціальна граматична категорія прикметника; її семантика і структура; лексична база; способи утворення порівняльного та вищого ступеню; абсолютне та відносне вживання протичленів опозиції категорії ступенів порівняння; їх транспозиція. Категорії числа і відмінку прикметників у порівнянні з граматичними категоріями іменника; функції закінчень; рід прикметників; типи відмінювання прикметників.

Змістовий модуль 2.

Предмет синтаксису.

Основні поняття теми: синтаксис, окличне речення, розповідне речення, питальне речення, складносурядне речення, складнопідрядне речення.

Синтаксис як вчення про словоформу в потоці мовлення, словосполучення, речення, надфразну єдність, граматичні особливості тексту. Речення як основна одиниця синтаксису. Поняття синтаксичної парадигми. Поняття синтаксичного зв'язку та його види; сфери функціонування предикативних відношень підрядності, сурядності. Синтаксичні граматичні категорії, їх види і співвідношення з морфологічними граматичними категоріями. Речення як номінативно-комунікативна одиниця - головна одиниця синтаксису; номінативний, комунікативний і прагматичний аспект речення; семантична структура речення як сукупність номінативного значення та окремих комунікативно-прагматичних категорій речення; речення та мовленнєвий акт; прямі й непрямі мовленнєві акти; співвідношення понять "речення" і "висловлювання"; співвідношення словосполучення, речення, надфразної єдності. Предикативність як основна ознака речення; різні тлумачення речення; вербоцентрична та суб'єктно-предикатна концепція речення; категорії речення: модальність, темпоральність, аффірмативність, негативність; двоскладове, односкладове та фразеологізоване речення; головні ознаки німецького речення. Моделювання речення: поняття моделі речення; моделювання на основі вербоцентричної та суб'єктно-предикатної теорії речення; моделі формально-морфологічні та семантичні; відношення між цими моделями; вплив субкатегоріальної семантики слів на реалізацію моделі речення. Парадигма у синтаксисі: поняття синтаксичної парадигми; парадигма простого речення.

Проблематика визначення речень.

Основні поняття теми: синтаксис, окличне речення, розповідне речення, питальне речення, складносурядне речення, складнопідрядне речення.

Класифікація простих речень за різними критеріями: розповідні, питальні, наказові, окличні; нейтральні та емоційно забарвлені; поширені та непоширені; повні і неповні; дієслівні та іменні; особові, загально-особові, неозначено-особові, безособові; стверджувальні та заперечні; засоби вираження заперечення - явні та латентні. Складне речення як цілісна семантико-синтаксична одиниця; синтаксичний статус конститuentів складного речення; поняття цілісного та елементарного речення. Види складного речення: складносурядне та складнопідрядне; синтаксичні зв'язки між конститuentами складних речень. Складносурядне речення (паратаксис): складносурядні речення і послідовність простих речень, їх різниця; роль інтонації та пунктуації в оформленні складносурядного речення; семантика відношень між елементарними реченнями в складносурядному комплексі; семантичні типи складносурядних речень і засоби їх зв'язку; порядок слів. Складнопідрядне речення (гіпотаксис). Особливості синтаксичного зв'язку між головними та підрядними реченнями; автосемантів та синсемантів (формальна і семантична); головної і підрядної частини речення; ознаки підрядного речення; засоби зв'язку між елементарними реченнями; кореляти; традиційна класифікація підрядних речень за різними критеріями: за місцем підрядної частини по відношенню до головної; за засобом зв'язку; за семантикою та синтаксичною функцією. Моделювання складнопідрядних речень. Полісемія та синонімія підрядних сполучників. Прагматика складнопідрядного речення. Багатоцільове речення. Складносурядне речення, що містить підрядність; різні види комбінування паратаксису і гіпотаксису; різновиди ускладнених видів підрядності.

Порядок слів у німецькому реченні. Рамкова конструкція.

Основні поняття теми: порядок слів, прямий порядок слів, інвертований порядок слів. Традиційна теорія членів речення: головні і другорядні члени речення; зв'язок між ними; опозиції членів речення; морфологічна характеристика та концепція польової структури другорядних членів речення; дискусійні питання теорії членів речення; недосконалість аналізу за членами речення. Порядок розташування елементів німецького речення (слів та словоформ): структура, семантична та комунікативна вмотивованість; топологічні схеми німецького дієслівного речення та їх функції; рамкова конструкція в реченні, інфінітивному звороті та в групі іменника: повна й неповна рамка, відсутність рамки; структурні та семантико-стилістичні причини порушення рамкової конструкції; ізоляції члена речення.

Плани практичних занять

Практичні заняття 1-2. Повнозначні частини мови: дієслово.

План:

1. Тренувальні вправи з теми «Означений артикль».
2. Тренувальні вправи з теми «Неозначений артикль».
3. Тренувальні вправи з теми «Нульовий артикль».

Література: основна –1,3,6; додаткова –1,2,3.

Практичні заняття 3-4. Класифікація часових форм дієслів.

План:

1. Тренувальні вправи з теми «Теперішній час дієслів».
2. Тренувальні вправи з теми «Минулий час дієслів».
3. Тренувальні вправи з теми «Давньоминулий час дієслів».
4. Тренувальні вправи з теми «Майбутній час дієслів».
5. Тренувальні вправи з теми «Пасивний стан дієслів».
6. Тренувальні вправи з теми «Умовний спосіб дієслів».

Література: основна –2,5,6; додаткова –1,2,3.

Практичні заняття 5-6. Повнозначні частини мови: іменник, прикметник.

План:

1. Тренувальні вправи з теми «Іменник».
2. Тренувальні вправи з теми «Прикметник».
3. Тренувальні вправи з теми «Числівник».
4. Тренувальні вправи з теми «Прислівник».
5. Тренувальні вправи з теми «Займенник».

Література: основна – 1,4,6; додаткова –1,2,3.

Практичні заняття 7-8. Службові частини мови.

План:

1. Тренувальні вправи з теми «Частка»
2. Тренувальні вправи з теми «Сполучник».
3. Тренувальні вправи з теми «Прийменник»

Література: основна –4,5,6; додаткова –1,2,3.

Практичні заняття 9-10.Субординовані та координовані сполучники.

План:

1. Тренувальні вправи з теми «Просте речення. Порядок слів».
2. Тренувальні вправи з теми «Складносурядне речення».
3. Тренувальні вправи з теми «Складнопідрядне речення».

Література: основна –1,5,6; додаткова –1,2,3.

Практичні заняття 11-12. Складносурядний та складнопідрядний типи зв'язку у реченні.

План:

1. Тренувальні вправи з теми «Складносурядне речення».
2. Тренувальні вправи з теми «Складнопідрядне речення».

Література: основна –3,5,6; додаткова –1,2,3.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5
Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9
Робота на практичному занятті	10	9	90	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	12	60	12	60
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
Виконання ІНДЗ (творча робота)	15			1	15
Разом	-	-	214	-	229
Максимальна кількість балів: 443					
Розрахунок коефіцієнта: 7.38					

6.2. Завдання для самостійної роботи студента та критерії її оцінювання

Список індивідуальних завдань виконується за підручником "Sprachwissenschaft auf den Punkt gebracht Ein Skript WS 2011" Frank Slotta

Мета: пояснити дефініцію.

Модуль 1. МОРФОЛОГІЯ

Зміст завдань:

1. Definieren Sie : Wort und Lexeme
2. Definieren Sie : Lexikon und Zietierform.
3. Definieren Sie : Morph. Morhem. Allomorph.
4. Definieren Sie : Morhemtypen.
5. Definieren Sie : Sandhi. Morphophonologie
6. Definieren Sie : Flexionsmorphologie und lexikalische **Morphologie** (Allgemeines). Morphologisches Paradigma.
7. Definieren Sie : Flexion. Sekundäre grammatische Kategorien.
8. Definieren Sie : Merkmal. Deklination. Konjugation, Komparation.
9. Definieren Sie : Synkretismus. Suppletivformen
10. Definieren Sie : Lexikalische **Morphologie**. Lexemklassen.
11. Definieren Sie : Derivation (Ableitung). Konversion. Komposition. Kompositum.
12. Definieren Sie : AFFIGIERUNG. Wurzel. Stamm. Basis.

Modul 2. **Syntax**.

13. Syntaktische Funktionen – Satzglieder
14. Konstituenten
15. Topologisches Feldermodell
16. Einführung in die Generative **Grammatik**. Phrasen
17. Phrasenstrukturregeln
18. X-Bar **Syntax**.
19. Allgemeines Phrasenschema.
20. Nominalphrase.

21. Präpositional-/Adjektivphrase.

22. Verbalphrase.

23. Das CP-/IP-Schema.

24. Das Y-Modell

Форма подання: рекомендовано усна онлайн на платформі гугл-міт або зум.

Критерії оцінювання усної відповіді за одне завдання з самостійної роботи:

Кількість балів	Оцінка
5	Коротке повідомлення розкриває і обґрунтовує тему, завдання виконано в повному обсязі.
4	Представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які не впливають на зміст виконаної роботи
3	Представлений матеріал недостатньо обґрунтований, виконане завдання містить неточності, які частково впливають на якість виконаної роботи
2	Є неточності у повідомленні матеріалу, відсутня логічна послідовність виконаної роботи
1	Допущені фактичні помилки під час повідомлення

Термін виконання:

С/р за 1 модуль - кінцевий строк подання четверта декада жовтня

С/р за 2 модуль – третя декада грудня

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

За планом передбачено написання трьох модульних контрольних робіт, з них:

МК 1. Тестування (25 запитань, кожна правильна відповідь оцінюється у один бал).
Зразок тестового завдання:

1. Was für Disziplin untersucht die Gestaltveränderung der Wörter, die Flexionsformen (Konjugation und Deklination) und die Wortarten?

- a) Syntax
- b) Morphologie
- c) Lexikologie
- d) Stilistik

2. Wie verwendet im Satz das Verb?

- a) als Prädikat
- b) als Subjekt
- c) als Adverbialbestimmung
- d) als Objekt

3. Welche Wortarten sind nicht flektierbar, nur manche werden gesteigert?

- a) Adjektiv
- b) Substantiv
- c) Numeralie
- d) Adverb

4. Was für ein Wortart bedeutet Empfindungen, Gefühle, Stellungnahmen?

- a) Interjektion
- b) Verb
- c) Partikel
- d) Artikel

5. Was für ein Wortart bedeutet Verhältnisse, Beziehungen ?

- a) Partikel
- b) Artikel
- c) Präposition
- d) Verb

6. Was für ein Wortart modifiziert die Bedeutung einer Aussage ?

- a) Partikel
- b) Artikel
- c) Präposition
- d) Verb

7. Was für ein Wortart stellt Verbindung, Einleitung, Unterordnung dar?

- a) Partikel
- b) Zahlwort
- c) Konjunktion
- d) Adverb

8. Was bezeichnet das Verb?

- a) Tätigkeiten
- b) Zustände
- c) Beziehungen
- d) Vorgänge

9. Wie heißen flektierte oder konjugierte (gebeugte) Verbformen ?

- a) Infinitive
- b) Partizipien
- c) Infinitive Verbformen
- d) Finite Verbformen

10. Nennen Sie alle Kategorien des Verbs!

- a) Person
- b) Zahl
- c) Kasus
- d) Zeit
- e) Komparation
- f) Genus
- g) Modus

11. Welche Verben ändern den Stammvokal nicht?

- a) starke
- b) schwache
- c) gemischte
- d) weibliche

12. Wie heißen die Verben, die den Inhalt eines anderen Verbs näher bestimmen?

- a) Reziproke
- b) Hilfsverben
- c) Modalverben
- d) Reflexivverben

13. Welche Verben bilden ihr Präteritum nicht durch Anhängen von -te an den Stamm, sondern durch Stammvokalwechsel?

- a) Starke
- b) Schwache
- c) Hilfsverben
- d) Vollverben

14. Nennen Sie die untrennbare Präfixe!

- a) auf-, in-, zu-, zurück-, von-, ein-
- b) über-, unter-, mit-, durch-, um-, los-
- d) be-, ge-, er-, zer-, ver-, emp-, ent-, miss-

15. Wie heißen die Verben, die eine lexikalische Bedeutung haben und alleine das Prädikat bilden können?

- a) Hilfsverben
- b) Persönliche
- c) Vollverben
- d) Unpersönliche

16. Welche Verben werden zur Bildung der Zeitformen, zum Ausdruck der Modalität sowie des Genus des Verbs, des Passives, verwendet?

- a) Hilfsverben
- b) Persönliche
- c) Vollverben
- d) Unpersönliche

17. Welche Verben nennt man die Verben, die in allen drei Personen gebraucht werden können?

- a) Hilfsverben
- b) Persönliche
- c) Vollverben
- d) Unpersönliche

18. Welche Verben nennt man die Verben, die im Allgemeinen mit es verbunden werden?

- a) Hilfsverben
- b) Persönliche
- c) Vollverben
- d) Unpersönliche

19. Welche Verben sind solche, bei denen die Person, die vom Objekt bezeichnet wird, identisch ist mit der Person des Subjekts?

- a) Reflexive
- b) Reziproke
- c) Transitive
- d) Intransitive

20. Welche Verben sind solche, bei denen ein Wechselverhältnis zwischen A und B ausgedrückt wird?

- a) Reziproke
- b) Reflexive
- c) Intransitive
- d) Transitive

21. Welche Verben sind solche, bei denen ein Akkusativobjekt stehen kann, das im Passiv zum Subjekt wird?

- a) Reflexive
- b) Transitive
- c) Reziproke
- d) Intransitive

22. Welche Verben sind solche, die entweder keine weitere Ergänzung – außer dem Subjekt – bei sich haben (absolute Verben), als auch solche, die noch mindestens eine weitere Ergänzung benötigen, damit der Satz grammatisch korrekt ist (relative Verben).

- a) Reziproke
- b) Transitive
- c) Reflexive
- d) Intransitive

23. Welche Verben bezeichnen eine Veränderung, die sich am Subjekt vollzieht, einen Prozess, einen Vorgang, einen Ablauf, den das Subjekt an sich selbst erfährt?

- a) Zustandverben
- b) Vorgangsverben
- c) Tätigkeitsverben
- d) Aktionsarten

24. Welche Verben werden ein Zustand, ein Bestehen, ein Sein, ein Beharren, eine Lage, etwas Bleibendes, etwas sich nicht Veränderndes bezeichnet?

- a) Zustandsverben
- b) Aktionsarten
- c) Tätigkeitsverben

d) Vorgangsverben

25. Nennen Sie Tempora, die im Deutschen existieren!

- a) Konjunktiv
- b) Präsens
- c) Infinitiv
- d) Präteritum
- e) Perfekt
- f) Partizip
- g) Plusquamperfekt
- h) Passiv
- i) Futur I
- j) Futur II

МК.2. Тестування (25 запитань, кожна правильна відповідь оцінюється у один бал).

Зразок тестового завдання:

1. Was für Wortart ist eine veränderliche nominale Wortart und bezeichnet Dinge, Lebewesen, abstrakte Begriffe, wie Gefühle, Eigenschaften, Zustände, Vorgänge, Beziehungen usw?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Adverb
- d) Präposition
- e) Interjektion
- f) Artikel
- g) Partikel
- h) Pronomen
- i) Konjunktion
- j) Zahlwort

2. Unter welcher Substantivart versteht man ein Substantiv, das etwas Gegenständliches bezeichnet? z.B.: Mann, Frau, Tisch, Auto, München, Johann Wolfgang von Goethe

- a) Konkreta
- b) Abstrakta
- c) Gattungsnamen
- d) Eigennamen
- e) Stoffnamen
- f) Sammelnamen

3. Welche Substantivart bezeichnen Personen, Tiere, Pflanzen oder Gegenstände als Gattung sowie jedes einzelne Element dieser Gattung?

z.B.: Mensch, Bär, Flugzeug, Tisch, Blume

- a) Konkreta
- b) Abstrakta
- c) Gattungsnamen
- d) Eigennamen
- e) Stoffnamen
- f) Sammelnamen

4. Welche Substantivart bezeichnet Lebewesen, Gegenstände oder Ideen, die nur einmal vorkommen und damit unverwechselbar sind, also bestimmte einzelne oder einmalige Menschen, Tiere, Pflanzen, Länder, Städte, Berge, Seen, Meere, Schiffe, Institutionen, geistige und kulturelle Schöpfungen?

- a) Konkreta

- b) Abstrakta
- c) Gattungsnamen
- d) Eigennamen
- e) Stoffnamen
- f) Sammelnamen

5. Welche Substantivart bezeichnet Masse- oder Materialbezeichnungen?

- a) Konkreta
- b) Abstrakta
- c) Gattungsnamen
- d) Eigennamen
- e) Stoffnamen
- f) Sammelnamen

6. Unter welcher Art der Substantiv versteht man ein Substantiv im Singular, mit dem eine Mehrzahl gleichartiger Lebewesen oder Dinge bezeichnet wird?

- a) Konkreta
- b) Abstrakta
- c) Gattungsnamen
- d) Eigennamen
- e) Stoffnamen
- f) Sammelnamen

7. Was für Arten sind Substantive, die nicht Gegenständliches, sondern Ideen, Gedanken, und Begriffe benennen?

- a) Konkreta
- b) Abstrakta
- c) Gattungsnamen
- d) Eigennamen
- e) Stoffnamen
- f) Sammelnamen

8. Unter dem Genus (Pl.: die Genera; auch grammatisches Geschlecht) eines Substantivs versteht man seine Zugehörigkeit zu den Maskulina, Feminina oder Neutra.

- a) Ja
- b) Nein

9. Das Merkmal der schwachen Deklination ist die Endung -(e)s im Genitiv Singular. Zur starken Deklination gehören die meisten Maskulina und alle Neutra (außer das Herz).

- a) Ja
- b) Nein

10. Alle Substantive der starken Deklination sind maskulin. Außer im Nominativ Singular steht in allen Kasus die Endung -(e)n. Im Plural steht nie ein Umlaut.

- a) Ja
- b) Nein

11. Zur Plural - Deklination gehören alle Feminina. Das Merkmal der Deklination ist das Fehlen der Endungen in allen Kasus im Singular:

- a) Ja
- b) Nein

12. Bei weiblichen Deklination werden alle Substantive gleich dekliniert. Sie erhalten im Dativ die Endung -(e)n außer den Substantiven mit dem Plural auf -n und -s:

- a) Ja
- b) Nein

13. Was für Wortart stimmt mit dem Substantiv, dessen Begleiter er ist, im Genus, Numerus und Kasus überein?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Adverb
- d) Präposition
- e) Interjektion
- f) Artikel
- g) Partikel
- h) Pronomen
- i) Konjunktion
- j) Zahlwort

14. Wort, mit dem man Lebewesen, Dinge und Begriffe, Zustände, Vorgänge und Tätigkeiten charakterisieren kann, nennt man

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Adverb
- d) Präposition
- e) Interjektion
- f) Artikel
- g) Partikel
- h) Pronomen
- i) Konjunktion
- j) Zahlwort

15. Mit der Grundstufe des Adjektivs wird entweder die Eigenschaft eines Lebewesens, Gegenstandes, Gedankens ausgedrückt oder gesagt, dass zwei oder mehr Lebewesen, Gegenstände, Gedanken im Hinblick auf eine Eigenschaft, Qualität gleich sind.

- a) Ja
- b) Nein

16. Der Superlativ drückt Ungleiches aus: normalerweise zwei, im Einzelfall auch mehr Lebewesen, Gegenstände, Gedanken sind im Hinblick auf eine Qualität oder Eigenschaft unterschiedlich. Entweder handelt es sich um ein Mehr oder ein Weniger. Die Vergleichspartikel lautet als.

- a) Ja
- b) Nein

17. Mit dem Komparativ, der Meist- oder Höchststufe, wird ausgedrückt, dass von mindestens drei Wesen, Dingen u. a. einem der höchste Grad einer Eigenschaft, eines Merkmals zukommt.

- a) Ja
- b) Nein

18. Was für Wortarten (auch Umstandswörter genannt) bezeichnen die Umstände eines Geschehens?

- a) Substantiv

- b) Adjektiv
- c) Adverb
- d) Präposition
- e) Interjektion
- f) Artikel
- g) Partikel
- h) Pronomen
- i) Konjunktion
- j) Zahlwort

19. Verbinden Sie Benennungen mit Beispiele!

- 1. Die Lokaladverbien
- 2. Die Temporaladverbien
- 3. Die Modaladverbien
- 4. Die Kausaladverbien
- 5. Die Pronominaladverbien
 - a) darauf, darin, woran usw.
 - b) jetzt, morgen, soeben, einstmals, heute, vormittag, seinerzeit, ehemals, augenblicklich, gerade, nun
 - c) anders, anstandslos, automatisch, eilends, ergeben, freiwillig, gern, glattweg, irgendwie, nebenbei, rundheraus, rundweg, so, umsonst, unverzüglich, vergebens
 - d) allerdings, also, andernfalls, daher, dann, demnach, demzufolge, dennoch, deshalb, deswegen, doch, folglich, infolgedessen, insofern, jedenfalls, mithin, schlimmstenfalls, seinetwegen, somit, sonst, trotzdem, ungeachtet dessen, warum, weshalb, weswegen
 - e) hier, da, dort, draußen, drinnen, oben, unten, rechts, links, vorn, hinten, innen, außen, nirgends, nirgendwo, irgendwo, allseits, überall, mittendrin, obenauf, wo, drüben, drunten

20. Was für Wortart ist eine veränderliche Wortart, die das Substantiv vertritt oder Begleitet?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Adverb
- d) Präposition
- e) Interjektion
- f) Artikel
- g) Partikel
- h) Pronomen
- i) Konjunktion
- j) Zahlwort

21. Personalpronomen sind Wörter, die stellvertretend für Substantive stehen und Personen, Dinge oder Abstrakta bezeichnen.

- a) Ja
- b) Nein

22. Possessivpronomen weisen genauer auf eine Person oder Sache hin als der bestimmte Artikel und werden auch beim Sprechen stärker betont.

- a) Ja
- b) Nein

23. Das Demonstrativpronomen gibt an, zu wem eine Person oder wem eine Sache gehört, d. h. wer der Besitzer ist.

- a) Ja

b) Nein

24. Reflexipronomen stellen zusammen mit dem reflexiven Verb eine Verbindung her, bei der vom Objekt ein Rückbezug auf das Subjekt erfolgt.

a) Ja

b) Nein

25. Das Interrogativpronomen einander drückt eine wechselseitige Handlung aus.

Es ist undeklinierbar und wird in Verbindung mit Präpositionen gebraucht:

miteinander, voneinander, aneinander, aufeinander, zueinander, auseinander

u. a.

a) Ja

b) Nein

МК.3. Тестування (25 запитань, кожна правильна відповідь оцінюється у один бал).

Зразок тестового завдання:

JA oder Nein?

1. Gegenstand der Syntax (Satzlehre) ist der Bau, die Struktur von Sätzen.
2. Der Aufforderungssatz dient zur Äußerung eines realen oder behaupteten Sachverhalts.
3. Der Aussagesatz drückt eine Bitte, eine Aufforderung oder einen Befehl eines Sprechers aus.
4. Entscheidungsfragen ermitteln den gesamten Inhalt eines Sachverhalts, nicht nur einen Teil dessen. Das finite Verb steht an der Satzspitze.
5. Ergänzungsfragen ermitteln Teile eines Sachverhalts eines Satzes, die unbekannt sind. Das Finitum steht an der zweiten Stelle, vor ihm steht ein Fragewort.
6. Die die Struktur des Satzes bestimmende Verbform im einfachen Satz bezeichnen wir als Subjekt.
7. Das Prädikat ist ein Satzglied, das das Wesen oder Ding nennt, über das etwas ausgesagt wird.
8. Objekte sind notwendige nominale Satzglieder im Prädikat. Anzahl und Art der Objekte richten sich nach dem Verb.
9. Das Genitivobjekt ist eine Ergänzung im Genitiv. Es antwortet auf die Frage wessen?
10. Das Akkusativobjekt ist eine Ergänzung im Dativ und antwortet auf die Frage wem?
11. Das Dativobjekt bezeichnet eine Person oder eine Sache, die von einer Tätigkeit oder Handlung betroffen ist. Es antwortet auf die Frage wen / was?
12. Das Präpositionalobjekt ist ein Objekt mit einer bestimmten, vom Verb geforderten Präposition:
13. Unter Adverbialbestimmung (Umstandsbestimmung) versteht man ein Satzglied, das die Umstände eines Geschehens näher bestimmt.
14. Attribute sind nähere Bestimmungen zu Substantiven, Pronomen, Adjektiven und Adverbien. In erweiterten Sätzen gibt es folgende Erscheinungsformen des
15. Attributs.
16. Die Teilsätze sind nicht aneinander gereiht, sondern ineinander gefügt. Man spricht dann von einem Satzgefüge (Subordination, Hypotaxe).
17. Objektsatz ist ein Nebensatz, der an der Stelle eines Subjekts steht.
18. Subjektsätze sind Nebensätze, die an der Stelle von Objekten stehen. Sie treten auf als dass-Sätze, ob-Sätze und w-Sätze.
19. Unter einem Attributsatz versteht man einen Nebensatz in der Rolle eines Attributs. Diese Sätze werden fast nur mit Relativpronomen (der, welcher) oder Relativadverbien (wie, wo) eingeleitet.
20. Relativsätze sind Nebensätze, die durch die Pronomen der, die, das, welcher, welche, welches, wer, was bzw. durch die Adverbien wodurch, worüber, wo, wohin, woher, von wo aus usw. eingeleitet werden und in der Rolle eines Attributes oder eines selbstständigen Satzgliedes stehen.
21. Temporalsätze sind Nebensätze, die Angaben zur Zeit machen. Sie werden durch als, bevor, bis, ehe, nachdem, seitdem, sobald, solange, sooft, während, wenn eingeleitet.

22. Konditionalsätze sind Nebensätze, die den Grund für das im Hauptsatz genannte Geschehen angeben. Zwischen dem Haupt- und Nebensatz besteht ein Begründungsverhältnis. Als Anschlussmittel für diese Sätze dienen weil, da, zumal, zumal da.
23. Kausalsätze sind Nebensätze, die die Bedingung nennen, unter der das im Hauptsatz genannte Geschehen eintritt, sich vollzieht. Im Allgemeinen wird dieser Satz durch Konjunktionen wenn, falls, sofern eingeleitet.
24. Konsekutivsätze sind Nebensätze, die die Folge des im Hauptsatz genannten Sachverhaltes nennen. Sie werden mit den Konjunktionen dass, so dass, als dass, verneint ohne dass eingeleitet. Vor dass steht im Hauptsatz immer ein so als Korrelat.
25. Konzessivsätze sind Nebensätze, die eine Einräumung, einen Gegengrund zu dem im Hauptsatz genannten Geschehen angeben, der aber nicht ausreicht, um die Geltung des Geschehens im Hauptsatz außer Kraft zu setzen. Die Konjunktionen sind obwohl, obgleich, obschon, wenn ... auch, auch wenn, selbst wenn, ungeachtet.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у формі екзаменаційного тесту, який складається із 40-ка тестових запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у один бал.

Зразок варіанту екзаменаційного тесту:

1. Was für eine Lehre ist eine Sammlung von Regeln für die Beugung der Wörter und ihre Zusammenfügung zum Satz?
 - a) Phonetik
 - b) Lexiologie
 - c) Stilistik
 - d) Theoretische Grammatik
 - e) Morphologie
 - f) Syntax
2. Was für eine Lehre ist die grammatische Lehre vom Wort?
 - a) Phonetik
 - b) Lexiologie
 - c) Stilistik
 - d) Theoretische Grammatik
 - e) Morphologie
 - f) Syntax
3. Was für eine Lehre ist die grammatische Lehre vom Satz.?
 - a) Phonetik
 - b) Lexiologie
 - c) Stilistik
 - d) Theoretische Grammatik
 - e) Morphologie
 - f) Syntax
4. Was für Begriff ist eine sprachliche Einheit, jede Änderung des Wortes, die einen bestimmten Inhalt hat?
 - a) die grammatische Form
 - b) die grammatische Bedeutung
 - c) die grammatische Kategorie
5. Was ist also ein verallgemeinerter Begriff aller grammatischen Merkmale, die dem Wort als zu einer Wortart angehörend eigen sind?
 - a) die grammatische Form
 - b) die grammatische Bedeutung

c) die grammatische Kategorie

6. Welche Lehre bezeichnet das System der durch irgendein grammatisches Merkmal verbundenen grammatischen Formen?

- a) die grammatische Form
- b) die grammatische Bedeutung
- c) die grammatische Kategorie

7. Was dient zur Bildung von Kasus- und Personalformen?

- a) Endung
- b) Suffix
- c) Präfix

8. Welchen Begriff nennt man den Übergang der Vokale a, o, u in die Vokale ä, ö, ü und des Diphthongs au in äu.

- a) Brechung
- b) Umlaut
- c) Ablaut

9. Nennen Sie den Übergang des Vokals e in den Vokal i

- a) Brechung
- b) Umlaut
- c) Ablaut

10. Wie nennt man einen Vokalwechsel, der in verschiedenen Varianten auftritt

- a) Brechung
- b) Umlaut
- c) Ablaut

11. Was gehört zu den analytischen Mittel der Formenbildung?

- a) Interjektion
- b) Artikel
- c) Hilfsverb
- d) Partikel
- e) Modalverb
- f) Infinitiv

12. Was ist der kleinste Bestandteil des Wortes, der eine eigene (grammatische oder semantische) Bedeutung hat?

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

13. Was für ein Begriff ist der Hauptträger der semantischen Bedeutung eines Wortes?

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

14. Was steht hinter der Wurzel bzw. zwischen Wurzel und Endung?

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

15. Was steht vor der Wurzel und dient hauptsächlich zur Bildung von Wörtern?

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

16. Was dient zur Veränderung der Wortform je nach der syntaktischen Funktion des Wortes im Satz?

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

17. Die Wurzel bildet mit den Suffixen und Präfixen des Wortes.

- a) Stamm
- b) Endung
- c) Präfix
- d) Suffix
- e) Wurzel
- f) Morphem

18. Was bezeichnet Dinge im weitesten Sinne des Wortes?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Numeralie
- d) Pronomen
- e) Verb
- f) Adverb

19. Was bezeichnet Merkmale, vor allem Eigenschaften eines Dinges?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Numeralie
- d) Pronomen
- e) Verb
- f) Adverb

20. Was drückt einen Zahlbegriff aus, es gibt die Zahl der Dinge oder ihre Reihenfolge an?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Numeralie
- d) Pronomen
- e) Verb
- f) Adverb

21. Was weist auf Dinge oder deren Eigenschaften hin?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Numeralie
- d) Pronomen
- e) Verb
- f) Adverb

22. Was bezeichnet einen Vorgang in seinem zeitlichen Ablauf oder einen Zustand in seiner zeitlichen Dauer?
- a) Substantiv
 - b) Adjektiv
 - c) Numeralie
 - d) Pronomen
 - e) Verb
 - f) Adverb
23. Was nennt die Eigenschaft eines Vorgangs, dessen Ort, Zeit, Grund, Zweck?
- a) Substantiv
 - b) Adjektiv
 - c) Numeralie
 - d) Pronomen
 - e) Verb
 - f) Adverb
24. Was drückt das Verhalten des Redenden zur Realität einer Aussage aus?
- a) Präposition
 - b) Modalwort
 - c) Konjunktion
 - d) Artikel
 - e) Partikel
 - f) Interjektion
25. Was drückt die syntaktischen Beziehungen zwischen zwei Satzgliedern aus und setzt dabei ein Satzglied in ein bestimmtes Verhältnis zum anderen?
- a) Präposition
 - b) Modalwort
 - c) Konjunktion
 - d) Artikel
 - e) Partikel
 - f) Interjektion
26. Was dient als Bindemittel zwischen Satzgliedern oder Sätzen?
- a) Präposition
 - b) Modalwort
 - c) Konjunktion
 - d) Artikel
 - e) Partikel
 - f) Interjektion
27. Was dient zum Ausdruck verschiedener Bedeutungsschattierungen eines Satzgliedes oder eines Satzes?
- a) Präposition
 - b) Modalwort
 - c) Konjunktion
 - d) Artikel
 - e) Partikel
 - f) Interjektion
28. Was drückt verschiedene Gefühle, Empfindungen aus, ohne sie zu nennen?
- a) Präposition
 - b) Modalwort
 - c) Konjunktion
 - d) Artikel
 - e) Partikel
 - f) Interjektion

29. Was bezeichnet die grammatischen Merkmale des Substantivs, dessen Geschlecht, Zahl, Kasus und gibt die Bedeutung der Bestimmtheit und Unbestimmtheit an, die das Substantiv im Satz erhält?

- a) Präposition
- b) Modalwort
- c) Konjunktion
- d) Artikel
- e) Partikel
- f) Interjektion

30. Was ist eine Wortart, die einen Vorgang in seinem zeitlichen Ablauf oder einen Zustand in seiner zeitlichen Dauer bezeichnet?

- a) Substantiv
- b) Adjektiv
- c) Verb
- d) Pronomen
- e) Artikel

31. Was ist die älteste Form der Vergangenheit und bezieht sich auf den Moment des Redeaktes? Es wird in zusammenhängenden Erzählungen und Berichten gebraucht.

- a) Imperfekt
- b) Imperativ
- c) Konjunktiv
- d) Passiv
- e) Perfekt
- f) Plusquamperfekt

32. Was ist die Angabe der Vergangenheit? Es bezeichnet gewöhnlich eine vergangene Handlung, die mit der Gegenwart auf irgendeine Weise verbunden ist; entweder ist sie für die Gegenwart aktuell, oder die Gegenwart stellt ein Ergebnis der Vergangenheit dar, oder man bewertet eine vergangene Handlung vom Standpunkt der Gegenwart aus.

- a) Imperfekt
- b) Imperativ
- c) Konjunktiv
- d) Passiv
- e) Perfekt
- f) Plusquamperfekt

33. Was bezeichnet die Vorzeitigkeit in der Vergangenheit, d.h. eine vergangene Handlung, die einer anderen vergangenen Handlung vorangeht und in der Regel abgeschlossen ist?

- a) Imperfekt
- b) Imperativ
- c) Konjunktiv
- d) Passiv
- e) Perfekt
- f) Plusquamperfekt

34. Was dient zum Ausdruck eines Befehls, einer Aufforderung, eines Verbots, einer Bitte, die an die zweite, die angesprochene Person gerichtet werden?

- a) Imperfekt
- b) Imperativ
- c) Konjunktiv
- d) Passiv
- e) Perfekt
- f) Plusquamperfekt

35. Was bezeichnet das Unwirkliche im weitesten Sinne: eine Möglichkeit, eine Vermutung, einen Wunsch ?

- a) Imperfekt
- b) Imperativ
- c) Konjunktiv
- d) Passiv
- e) Perfekt
- f) Plusquamperfekt

36. Was wird als zentripetale Geschehensrichtung, d. h. als ein auf das grammatische Subjekt als Satzzentrum gerichtetes Geschehen, aufgefaßt?

- a) Imperfekt
- b) Imperativ
- c) Konjunktiv
- d) Passiv
- e) Perfekt
- f) Plusquamperfekt

37. Der subjektlose (unpersönliche) Passivsatz ist meistens eingliedrig. Durch Aussparung des Agens und des Patiens (bei transitiven Verben) rückt die Handlung selbst in den Mittelpunkt, wird als ein scheinbar immanentes Geschehen dargestellt.

- a) Ja
- b) Nein

38. Der subjektlose (unpersönliche) Passivsatz drückt einen statischen Zustand aus, der die Folge, das Resultat eines vorhergehenden (dynamischen) Vorgangs ist.

- a) Ja
- b) Nein

39. Verbinden Sie richtig

1. Substantiv (Haupt- oder Dingwort)
2. Verb (Zeit- oder Tätigkeitswort)
3. Adjektiv (Eigenschafts- oder Beiwort)
4. Adverb (Umstands- oder Nebenwort)
5. Pronomen (Fürwort)
6. Präposition (Verhältnis- oder Vorwort)
7. Konjunktion (Bindewort)
8. Numerale (Zahlwort)
9. Artikel (Geschlechtswort, Begleiter)
10. Interjektion (Ausrufe- oder Empfindungswort)

40. Die Brechung, eine ältere Form der Assimilation, wird oft auch die Tonerhöhung, Vokalhebung genannt, weil hier der Übergang von den Vokalen der mittleren Zungenhebung [e:], [e] zu den Vokalen der hohen Zungenhebung [i:], [i] stattfindet.

- a) Ja
- b) Nein

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Grammatik und ihr Gegenstand.
2. Grammatische Bedeutung, grammatische Form und grammatische Kategorie.
3. Grammatische Formen des Wortes.
4. Der morphologische Formenbestand des Wortes.
5. Die Wortarten in der deutschen Sprache (allgemeine Charakteristik).
6. Das Verb. Semantisch-grammatische Klassen der Verben.
7. Modalverben, ihre Bedeutungen in der deutschen Gegenwartssprache.
8. Grammatische Kategorien des Verbs (allgemeine Charakteristik).
9. Die verbalen Kategorien des Numerus und der Person.

10. Die grammatische Kategorie der Zeit. Die Bedeutungen des Präsens in der deutschen Sprache.
11. Zeitformen der Vergangenheit
12. Zeitformen der Zukunft.
13. Die verbale Kategorie des Modus.
14. Die grammatische Kategorie des Genus.
15. Die Wortart "Substantiv" in der deutschen Sprache.
16. Semantisch-strukturelle Klassen der Substantive.
17. Grammatische Kategorien des deutschen Substantivs.
18. Kategorie des Kasus. Deklination der Substantive, ihr Zusammenhang mit den
19. Kategorien des grammatischen Geschlechts, des Numerus, der Bestimmtheit/
20. Unbestimmtheit.
21. Kategorie der Bestimmtheit/Unbestimmtheit. Der Artikel in der deutschen Sprache, seine
22. Arten und Funktionen.
23. Grammatische Kategorien der Adjektive im Vergleich zu den Kategorien der
24. Substantive.
25. Semantische Klassen der Adjektive und ihre grammatischen Kategorien.
26. Syntaktische Funktionen der Adjektive; die Einteilung der Adjektive nach dieser Eigenschaft.
27. Adjektiv und seine grammatischen Kategorien des Geschlechts, des Numerus, des Kasus.
28. Kategorie der Steigerungsstufen.
29. Syntax, ihr Gegenstand.
30. Das Problem der Satzdefinition.
31. Der Satz, seine lexikal-strukturelle Basis.
32. Strukturelle Klassifikation der Sätze.
33. Wortfolge im deutschen Satz.
34. Funktionen der Wortfolge im deutschen Satz.
35. Die Rahmenkonstruktion im deutschen Satz.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

(див.додаток 1)

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Євгененко Д.А. Практична граматики німецької мови: Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 456с.
2. Паремская Д. А. Немецкая грамматика (немецкий язык): Учеб.пособие. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 390с.
3. Соколова Н. Б. Справочник по грамматике немецкого языка: Учеб. пособие. – М.: Просвещение, 1999. – 544с.
4. Charitonowa I.J. Theoretische Grammatik der deutschen Sprache. Syntax.- Kiew,1976.

5. Theoretische Grammatik : навч. посіб. для студентів 4 курсу ф-ту «Референт-перекладач» з дисципліни «Теоретична грамати́ка» (нім. мова) / Нар. укр. акад., [каф. герм. та роман. філол. ; упоряд. Ж. Є. Потапова]. – Харків : Вид-во НУА, 2017. – 68 с.
6. S. GIRDENIENĖ, V. VAITEKŪNIENĖ KURZE DEUTSCHE GRAMMATIK Mokymo priemonė I kurso studentams germanistams Tir. 150 egz. 7,75 sp. l. Upsak. Nr. 26 Iðleido Vilniaus pedagoginis universitetas, Studentø g. 39, LT-2004 Vilnius Maketavo ir spausdino VPU leidykla, T. Ðevėnkos g. 31, LT-2009 Vilnius.

Допоміжна

1. Абрамов Б.А. Теоретическая грамматика немецкого языка: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Б.А. Абрамов; под ред. Н.Н. Семенюк, О.А. Радченко, Л.И. Гришаевой. - М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004. - 286 с.
2. Гузар І.Ю. Граматика сучасної німецької мови (Морфологія). Підручник для факультетів і відділів іноземних мов університетів та педагогічних інститутів (німецькою мовою). – «Радянська школа», 1956, - 147 с.
3. Herzog A. Deutsche idiomatische Wendungen für Ausländer: Eine Auswahl mit Beispiele. – VEB Verlag enzyklopädie Leipzig, 1983. – S. 175.
4. Kurze Deutsche Grammatik. S. GIRDENIENE, V. VAITEKUNIENE: Mokymo priemone I kurso studentams germanistams, VILNIAUS PEDAGOGINIS UNIVERSITETAS. - 2001, S- 124.
5. Walter Jung. Grammatik der deutsche Sprache. – VEB Bibliographische Institut Leipzig. – 1968. – S.518.

Навчально-методична картка дисципліни «Теоретична граматика (німецька мова)»

Разом - 120 год., лекції – 20 год., практичні – 36 год., самостійна робота – 26 год., МК – 8 год., підсумковий контроль – екзамен

7-8 семестри

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI
Модулі	Змістовий модуль I								Змістовий модуль II							
Назва модуля	Теоретична граматика як наука								Морфологія та синтаксис німецької мови у теоретичному аспекті							
Кількість балів за модуль	214								229							
Лекції (присутність)	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал)	5 (1 бал)				6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)	9 (1 бал)	10 (1 бал)			
Теми лекцій	<i>Тема 1</i>	<i>Тема 2</i>	<i>Тема 3</i>	<i>Тема 4</i>	<i>Тема 5</i>				<i>Тема 6</i>	<i>Тема 7</i>	<i>Тема 8</i>	<i>Тема 9</i>	<i>Тема 10</i>			
Теми практичних занять	<i>Тема 1</i>	<i>Тема 2</i>	<i>Тема 3</i>	<i>Тема 4</i>	<i>Тема 5</i>				<i>Тема 6</i>	<i>Тема 7</i>	<i>Тема 8</i>	<i>Тема 9</i>	<i>Тема 10</i>			
Кількість балів за практичні	11	11	11	11	11				11	11	11	11	11			
Самостійна робота	12x5=60 балів								12x5= 60 балів							
Творча робота									15							

Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)	Модульна контрольна робота 4 (25 балів)
Підсумковий контроль	Екзамен 40 балів			
Разом	443 балів + екзамен			